

Asia: VN/15936/2023

## **Luonnos hallituksen esitykseksi valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetun lain ja valtion virkamieslain 7 §:n muuttamisesta**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **1. Yleisiä huomioita esityksestä**

Esityksellä muutettaisiin lakia tieto- ja viestintätekniisten palveluiden järjestämisestä (Tori-laki) ja valtion virkamieslakia. Oikeusministeriö pitää kannatettavana tavoitetta selkiyttää rekisterinpitoa. Esitysluonnosta on kuitenkin tarpeen vielä eräiltä osin täsmentää.

Esitysluonnoksessa olisi erityisesti huomioitava se, että toisin kuin EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisala, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/680 (rikosasioiden tietosuojadirektiivi) soveltamisala on rajallinen ja koskee vain siinä tarkoitettuja rikosasioissa toimivaltaisia viranomaisia. Direktiivi on pantu täytäntöön lailla henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä (1054/2018, rikosasioiden tietosuojalaki). Esitysluonnosta olisi tarpeen selkiyttää suhteessa tietosuojalainsäädäntöön ja julkisuussäätelyyn myös siltä osin kuin on kyse henkilötietojen, salassa pidettävien tietojen ja yleisemminkin julkisuuslaissa tarkoitettujen asiakirjojen luovuttamiseen liittyvästä vastuusta. Esitysluonnoksen perusteluja tulisi lisäksi selkiyttää virkavastuun ja virkamieshallintoperiaatteen kannalta. Oikeusministeriö esittää jäljempänä näistä näkökohdista yksityiskohtaisempia kommentteja.

#### **2. Yhteiset palvelut**

- **Kommentit 2 §:n muuttamisesta**

-

#### **3. Yhteisten palvelujen rekisterinpitäjät**

- **Kommentit uuden 2 a §:n lisäämisestä**

Oikeusministeriö toteaa, että EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen perusteella rekisterinpitäjästä säätäminen on mahdollista, vaikka tietosuoja-asetus ei sitä suoraan edellytä. Rekisterinpitäjä määrittää tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 7 kohdassa, jonka mukaan rekisterinpitäjä tai tämän nimittämistä koskevat erityiset kriteerit voidaan vahvistaa unionin oikeuden tai jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jos henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot määrittää unionin tai jäsenvaltioiden lainsäädännössä. Rekisterinpitäjää ei voi kansallisesti määrittellä tietosuoja-asetuksesta poiketen. Rekisterinpitäjä on määritelty vastaavalla tavalla rikosasioiden tietosuojadirektiivissä ja rikosasioiden tietosuojalaissa. Rekisterinpitäjään liittyvät kriteerit ovat täsmentyneet EU:n tuomioistuimen oikeuskäytännössä. Esitysluonnoksen jatkovalmistelun aikana olisi hyvä kiinnittää huomiota myös EU:n tuomioistuimen rekisterinpitoa koskevaan oikeuskäytäntöön (esim. tuomio 10.7.2018, Jehovan todistajat, C-25/17; tuomio 5.6.2018, Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein, C-210/16).

Vaikka tietosuoja-asetus ei suoraan edellytä sitä, että rekisterinpitäjä täsmennetään laissa, sille voi olla syytä erityisesti silloin, kun rekisterinpitovastuusta voi muutoin aiheutua epäselvyyttä tai jos kyse on viranomaiselle kuuluvasta tehtävästä. Silloin kun kyse on yhteisrekisterinpidosta, tietosuoja-asetus ja rikosasioiden tietosuojadirektiivi jättävät jäsenvaltioille liikkumavaraa siltä osin, säädetäänkö laissa yhteisrekisterinpitäjien vastuualueista ja millä tavalla niistä olisi säädettävä. Perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Lailla säätämiseen taas kohdistuu yleinen vaatimus lain täsmällisyydestä ja tarkkuudesta. Toimivaltasääntely on perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan yleensä merkityksellistä myös perustuslaissa turvattujen perusoikeuksien näkökulmasta (PeVL 51/2006 vp, s. 2/I).

Perustuslakivaliokunta on myös etenkin perusoikeuskytkentäisen sääntelyn yhteydessä pitänyt välttämättömänä, että toimivaltainen viranomainen ilmenee laista yksiselitteisesti (PeVL 21/2001 vp, s. 4/I) tai muuten täsmällisesti (PeVL 47/2001 vp, s. 3/II) tai että ainakin viranomaisten toimivaltasuhteiden lähtökohdat (PeVL 45/2001 vp, s. 5/I) samoin kuin toimivallan siirtämisen edellytykset ilmenevät laista riittävän täsmällisesti (PeVL 7/2001 vp, s. 4/II; ks. myös PeVL 11/2002 vp, s. 6, PeVL 52/2001 vp, s. 5, PeVL 47/2002 vp, s. 4—5, PeVL 65/2002 vp, s. 4/II). Lisäksi perustuslakivaliokunta on äskettäin kiinnittänyt huomiota siihen, että yhteisrekisterinpitoa koskevan sääntelyn suhde viranomaisten toimivaltuuksien ja tiedonsaantioikeuksien lakiperustaisuuteen, henkilötietojen käsittelyn käyttötarkoitussidonnaisuuteen ja perustuslakivaliokunnan viranomaisten tietojen saamista ja luovuttamista salassapitovelvollisuuden estämättä koskevaa sääntelyä liittyvään vakiintuneeseen käytäntöön tulisi olla perustuslain 10 §:n näkökulmasta riittävän selvä (PeVL 7/2019 vp, s. 7).

Esitysluonnoksessa (s. 7) todetaan, että ”vuoden 2014 alussa voimaan tulleessa Tori-laissa ei ole säännöksiä rekisterinpitäjyyteen liittyen. Vallinnut oikeudentila on johtanut tulkintakysymyksiin siitä, mikä taho toimii tietosuoja-asetuksen mukaisena rekisterinpitäjänä eri käsittelytoimien osalta. Palvelukeskuksen eri asiakkaiden välillä on ollut joitakin tulkintaeroja sen osalta, toimiiko yhteisissä palveluissa käsiteltävien henkilötietojen rekisterinpitäjänä palvelukeskus vai asiakas.” Rekisterinpidosta säädettäisiin esitysluonnoksen 1. lakiehdotuksen 2 a §:ssä. Pykälän 1 momentissa

säädettäisiin palvelukeskuksen asiakkaiden rekisterinpitovastuusta, ja 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi yhteisrekisterinpidosta, joka koskisi valtion yhteisten palvelujen teknisen toiminnan varmistamiseksi käsiteltäviä välttämättömiä henkilötietoja.

Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että Valtorin asiakasorganisaatiot ovat viranomaisia. Perustuslain tulkintakäytännössä edellytetyn täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimusten mukaisesti laista olisi ilmeistä mahdollisimman tarkasti rekisterinpitäjien vastuualueet (tehtävät) sekä se, mikä yhteisrekisterinpitäjistä olisi vastuussa salassa pidettävien tietojen (mukaan lukien henkilötiedot) luovuttamisesta (ks. säätämisyjärjestysperusteluissa viitatus PeVL 43/2022 vp lisäksi erityisesti PeVL 7/2017 vp). Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että vaikka pykäläluonnoksessa rekisterinpitäjien tehtäviä on pyritty täsmentämään, pykälä ja säännöskohtaiset perustelut eivät kaikilta osin vaikuta kovin selkeiltä siitä, miten vastuu käytännössä jakautuisi. Esitysluonnoksessa olisi syytä arvioida tarkemmin näitä näkökohtia suhteessa tietosuoja-asetuksen ja rikosasioiden tietosuojadirektiivin vaatimuksiin. Esitysluonnoksen keskeisiä ehdotuksia ja vaikutusten arviointia koskevassa tekstissä (s. 8, s. 11) saa myös sen vaikutelman, että rekisterinpitäjä on pyritty määrittämään muilla perusteilla kuin ne, jotka ilmenevät tietosuoja-asetuksen ja rikosasioiden tietosuojadirektiivin sisältämästä rekisterinpitäjän määritelmästä. Rekisteröity voi myös käyttää oikeuksiaan suhteessa kuhunkin yhteisrekisterinpitäjään riippumatta siitä, millä tavalla tehtävistä säädetään kansallisessa laissa.

Esitysluonnoksessa 2a §:n 2 momentin viimeisessä virkkeessä todettaisiin, että rekistereissä olevat tallenteet ovat palvelukeskuksen asiakkaiden asiakirjoja. Säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että yhteisissä palveluissa olevat, palvelujen teknisen toiminnan varmistamiseen liittyvät tallenteet olisivat palvelukeskuksen asiakkaiden asiakirjoja ja asiakkaat vastaisivat tietojen luovuttamisesta. Säännöksellä on ilmeisesti tarkoitus selkeyttää erityisesti sitä, että vaikka teknisen toiminnan varmistamiseen liittyvät tallenteet ovat palvelukeskuksen hallussa, ne olisivat kuitenkin asiakkaan asiakirjoja erityisesti ehkä julkisuuslain merkityksessä. Asiaa ei kuitenkaan ole säännöskohtaisissa perusteluissa arvioitu tai perusteltu tarkemmin. Esitysluonnoksen säätämisyjärjestysperusteluissa todetaan yleisesti, että esityksessä ehdotettua on arvioitu perustuslain, tietosuoja-asetuksen, tietosuojalain, rikosasioiden tietosuojadirektiivin, rikosasioiden tietosuojalain, julkisuuslain ja tiedonhallintalain näkökulmasta siten, etteivät lakiehdotukset ole ristiriidassa edellä mainitun sääntelyn kanssa.

Jatkovalmistelussa tulisi perusteluja selkeyttää vielä siten, että niistä ilmenisi, mitä kyseisellä säännöksellä tarkoitetaan ja mikä on säännöksen suhde hallinnon yleislakeihin eli erityisesti julkisuuslakiin ja tietosuoja-asetukseen. Säännöksen osalta olisi perusteltua vielä arvioida ja kuvata, poiketaanko siinä yleislakina sovellettavaksi tulevan julkisuuslain sääntelystä (erityisesti JulkL:n 14 §:n 1 mom.). Perusteluissa tulisi näin ollen vielä tarkemmin arvioida esitetyn sääntelyn suhdetta tietosuoja-asetuksen yhteisrekisterinpitoa koskevaan sääntelyyn ja sen lisäksi myös julkisuuslain sääntelyyn.

Lisäksi pykälässä mainitaan rekistereissä olevat tallenteet, kun taas perusteluissa viitataan palvelujen teknisen toiminnan varmistamiseen liittyvät tallenteet. Luonnoksen perusteella jää epäselväksi,

miksi perusteluissa käytetään eri muotoilua kuin pykälässä ja viitataan edellä mainituilla termeillä kuitenkin samoihin tietoihin. Kyseisten tietojen sisältö ei hahmotu säännöksen tai perustelujen perusteella, eikä esimerkiksi ole mahdollista arvioida, miltä osin kyseiset tiedot muodostavat julkisuuslaissa tarkoitettuja viranomaisen asiakirjoja. Epäselvää on myös mihin rekistereihin säännöksessä viitataan. Sääntelyä ja perusteluja tulisi selventää ja täsmentää myös tältä osin.

Myös säätämisyjärjestysperusteluissa tulisi tehdä selkoa siitä, mitä ehdotettu yhteisrekisterinpitäjäys tarkoittaa tietojen luovuttamisen kannalta (vrt. PeVL 62/2018 vp ja PeVL 7/2019 vp). Edellä mainittuun säännösehdotukseen liittyen oletettavasti sääntelyn tarkoituksena nimenomaisesti ei ole yhteisrekisterinpidosta säätämällä mahdollistaa esimerkiksi sitä, että palvelukeskus luovuttaa eri asiakkaiden salassa pidettäviä tietoja.

Siltä osin kuin on kyse rikosasioiden tietosuojadirektiivin soveltamisalasta, sekä pykälä että perustelut kaipaisivat selkiyttämistä jatkovalmistelun aikana. Esitysluonnoksen perusteluissa (s. 12) todetaan, että ”palvelukeskus ei ole rikosasioiden tietosuojadirektiivin tarkoittama toimivaltainen viranomainen, eikä sillä siten voi olla rekisterinpito- tai yhteisrekisterinpitovastuuta sellaisten palvelujen osalta, joissa palvelukeskukselle Tori-laissa säädetyt tehtävät ovat päällekkäisiä rikosasioiden tietosuojadirektiivin mukaiselle rekisterinpitäjälle kuuluvien velvoitteiden kanssa”. Direktiivin soveltamisalalla rekisterinpitäjä ei voi myöskään oikeusministeriön käsityksen mukaan olla muu taho kuin rikosasioissa toimivaltainen viranomainen. Direktiivin rajallinen soveltamisala ja rekisterinpitäjän määritelmä rajoittavat sitä, mikä taho voidaan määrittää rekisterinpitäjäksi. Tästä johtuen myöskään yhteisrekisterinpitöratkaisu ei olisi mahdollinen rikosasioiden tietosuojadirektiivin soveltamisalalla.

Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että Tori-lain luonnoksen 2 a §:n soveltamisala vaikuttaisi sen sanamuodon valossa varsin laajalta. Edellä todettu raja rikosasioiden tietosuojalain soveltamisalalla ei myöskään ilmene sen säännöskohtaisista perusteluista. Perusteluissa sen sijaan todetaan, että valtion yhteisissä tieto- ja viestintäteknisissä palveluissa käsitellään sekä EU:n yleisen tietosuojasetuksen että rikosasioiden tietosuojadirektiivin soveltamisalalle kuuluvia henkilötietoja. Pykälää ja sen perusteluita olisi syytä tarkentaa sen selventämiseksi, mikä ehdotettavan Tori-lain 2 a §:n suhde on rikosasioiden tietosuojalain soveltamisalaan. Ilman täsmennystä ehdotetusta sääntelystä voi seurata riski siitä, että rikosasioissa toimivaltaisen viranomaisen tehtäviin ja toimivaltuuksien käyttöön liittyvä vastuu hämärtyy siltä osin kuin on kyse rekisterinpitoon liittyvästä vastuusta. Rikosasioissa toimivaltaiten viranomaisten toimivaltuuksien käytössä on tyypillisesti kyse julkisen vallan käytöstä ja perusoikeuksiin kohdistuvista rajoituksista. Rekisteröidyn oikeuksia joudutaan myös rajoittamaan useammin kuin muiden viranomaisten tehtävien hoitamisen yhteydessä, jolloin on tärkeää, että rekisterinpitovastuusta ei synny epäselvyyttä. Tältä osin on hyvä huomioda se, että rikosasioiden tietosuojalain soveltamisalalla rekisterinpitäjä on täsmennetty useassa viranomaiskohtaisessa erityislaissa.

#### **4. Yhteisten palvelujen käyttöönoton ja liittämisen hyväksyminen**

- **Kommentit uuden 7 §:n lisäämisestä**

Ehdotetun uuden 7 §:n osalta huomio kiinnittyy sen 4 momenttiin, jossa ehdotetaan säädettäväksi seuraavasti: "julkisen hallinnon turvallisuusverkon palvelujen käyttöönoton ja liittämisen hyväksymisessä noudatetaan, mitä julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annetussa laissa (10/2015) säädetään." Perustelujen mukaan säännöksen tarkoituksena on olla selventävä viittaus. Säännös on muotoiltu ns. aineelliseksi säännökseksi, eli pykälän muotoilu ("noudatetaan") viittaa siihen, että kyseinen laki ei muutoin tulisi sovellettavaksi palvelujen käyttöönoton ja liittämisen hyväksymiseen. Perustelujen perusteella tämä ei kuitenkaan vaikuta välttämättä olevan tarkoitus. Mikäli säännöksen on tarkoitus olla luonteeltaan informatiivinen, tulisi se muotoilla muotoon [...]hyväksymisestä säädetään julkisen hallinnon [...].

## **5. Valtion yhteisiä perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalveluja tuottavan palvelukeskuksen toimitusjohtaja**

- **Kommentit uuden 8 §:n 2 momentin lisäämisestä**

-

## **6. Valtion yhteisiä perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalveluja tuottavan palvelukeskuksen henkilöstö**

- **Kommentit 9 §:n muuttamisesta**

Luonnoksessa ehdotetaan voimassa olevan lain 9 §:ään muutoksia, joiden tavoitteena on mahdollistaa virkasuhteiden laajempi käyttö viranomaisessa. Virkasuhteiden laajempi käyttö vaikuttaa perustellulta ja perustuslain kannalta välttämättömältä, koska esitysluonnoksessa kuvataan, että palvelukeskuksessa on tunnistettu tehtäväkuvia, joihin sisältyy paljon julkisen vallan käyttöä, sekä sellaisia tehtäviä, joilla on olennaista vaikutusta valmiuteen ja varautumiseen sekä tieto- ja kyberturvallisuuteen. Perustuslain 2 §:n 3 momentti, 118 § ja 124 § korostavat virkamieshallintoperiaatetta eli sitä, että julkista valtaa voivat Suomessa käyttää vain viranomaiset ja viranomaisten nimissä vain laillisesti virkoihinsa nimitetyt virkamiehet (HE 1/1998 vp, s. 178). Hallintotehtävien hoitaminen, sikäli kuin ne sisältävät julkisen vallan käyttöä, kuuluu sen mukaan vain virkamiehille, jotka asetetaan tehtäväänsä erityisessä menettelyssä ja joita koskee erityinen virkavastuu. Sen sijaan työsopimussuhteisille henkilöille ei yleensä voi kuulua julkista valtaa.

Muutos vaikuttaa perustellulta myös virkavastuun asianmukaisen toteutumisen kannalta, ottaen huomioon sääntelykokonaisuuden aiempien muutosten yhteydessä ilmi tulleet virkavastuusäntelyn kattavuuteen liittyneet tulkinnanvaraisuudet (HE 84/2019 vp). Oikeusministeriön käsityksen mukaan ehdotuksessa ei esitettäisi sinänsä muutoksia virkavastuuta koskevaan voimassa olevaan sääntelyyn, mutta välillisesti vaikutusta olisi kuitenkin sillä, että osa työsuhteista olisi jatkossa mahdollista muuttaa virkasuhteiksi. Huomio kiinnittyy säätämisyjärjestysperusteluihin, joissa tunnutaan viittaavan perustuslain 124 §:ään virkavastuun osalta. Oikeusministeriön käsityksen mukaan esitysluonnoksessa esitettäviin muutoksiin ei kuitenkaan sisälly varsinaisesti perustuslain 124 §:ssä tarkoitettua julkisen hallintotehtävän antamista, eikä viranomaisen palveluksessa työsuhteessa toimiminen tarkoita, että kyseessä olisi perustuslain 124 §:ssä tarkoitettu julkisen hallintotehtävän hoitaminen. Lisäksi luonnoksessa ei edellä mainittua välillistä vaikutusta lukuun ottamatta ehdoteta muutoksia virkavastuusäntelyyn. Näin ollen säätämisyjärjestysperusteluissa tulisikin keskittyä

kuvaamaan sitä, mikä merkitys laajemmalla virkasuhteiden käyttöön siirtymisellä on virkavastuun asianmukaisen toteutumisen kannalta sääntelykokonaisuudessa ja miten ehdotettu sääntely toteuttaa perustuslain 2 §:n 3 momentin ja 118 §:n (ja 124 §:n) kuvastamaa virkamieshallinnon periaatetta. Luonnoksen säätämisyjärjestysperusteluista saa virheellisen käsityksen siitä, mitä esitysluonnoksessa ollaan ehdottamassa uutena sääntelynä.

## **7. Valtion yhteisiä perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalveluja tuottavan palvelukeskuksen asiakkaat**

- **Kommentit uuden 10 §:n 2 momentin lisäämisestä**

-

## **8. Integraatiopalvelujen tuottaja ja sen tehtävät**

- **Kommentit uusien 13 § ja 14 §:n lisäämisestä**

Luonnoksessa ehdotetaan uutta sääntelyä integraatiopalvelujen tuottamistehtävästä ja tuottajasta. Luonnoksen 14 §:ssä määritetään valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen integraatiopalvelujen tuottajaksi 5 §:n 1 momentin mukainen palvelukeskus. Pykälän säännöskohtaisissa perusteluissa kuitenkin arvioidaan säännöstä perustuslain 124 §:n valossa, vaikka kyseinen tehtävä sääntelyn perusteella vaikuttaisi annettavan viranomaiselle. Siltä osin kuin kyseisessä sääntelykokonaisuudessa luotaisiin uusi julkinen hallintotehtävä, joka olisi tarkoitus antaa yksityiselle, tulisi sääntelyä arvioida perustuslain 124 §:n valossa. Perustelujen perusteella jää epäselväksi, onko nyt ehdotetulla sääntelyllä tällainen tarkoitus, vai onko kyseessä itse asiassa vain palvelukeskuksen tehtävien tarkemmasta lakitasoisesta määrittelystä. Sääntelyä tai ainakin perusteluja tulisi tältä osin selkeyttää. Mikäli kyseessä kuitenkin olisi tilanne, jossa julkinen hallintotehtävä annettaisiin lailla tai lain nojalla yksityiselle, tulisi asian käydä sääntelystä selkeämmin ilmi ja asiaa tulisi käsitellä myös esityksen säätämisyjärjestysperusteluissa.

Luonnoksen 14 §:n 2 momentissa säädettäisiin integraatiopalvelun tuottajan asemasta. Momentin mukaan integraatiopalvelujen tuottajan on hoidettava tehtävänsä itsenäisesti ja riippumattomasti muusta tämän lain 5 §:n mukaisesta tai siihen liittyvästä toiminnastaan. Pykälästä ja perusteluista ei täysin ilmene, minkälainen itsenäinen asema viranomaisena pidetyn palvelukeskuksen sisälle on tarkoitus perustaa. Tältä osin tulee huomioida, että valtionhallinnon toimielimen yleisistä perusteista on perustuslain 119 §:n 2 momentin mukaan säädettävä lailla, jos niiden tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä. Yleisillä perusteilla tarkoitetaan perustuslain esitöiden mukaan lähinnä yksikön nimeä ja toimialaa sekä pääasiallisia tehtäviä ja toimivaltuuksia (HE 1/1998 vp, s. 174/II, ks. myös esim. PeVL 28/2004 vp, s. 5/I). Perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan näitä periaatteita tulee valiokunnan mielestä noudattaa myös silloin, kun viranomaisen tai valtionhallinnon muun toimielimen sisälle järjestetään olennaisesti uuden tyyppisiä, julkista valtaa käyttäviä yksiköitä. (PeVL 51/2006 vp) Luonnoksen säännöskohtaisten perustelujen mukaan integraatiopalvelun tuottaja ei käyttäisi julkista valtaa, mutta sen erityisestä asemasta säätämistä viranomaisen sisällä on pidetty kuitenkin perusteltuna. Kyseistä sääntelyä tulisi arvioida vielä

tarkemmin perusteluissa perustuslain 119 §:n 2 momentin ja siihen liittyvän perustuslakivaliokunnan käytännön valossa (ks. myös PeVL 73/2018 vp tiedonhallintayksikön osalta).

## **9. Varautuminen ja palvelutuotannon häiriötilanteet**

- **Kommentit uusien 15 §:n 3 ja 4 momentin lisäämisestä**

-

## **10. Esityksen vaikutukset organisaatiosi toimintaan**

-

## **11. Muut kommentit**

Viran kansalaisuusvaatimus (virkamieslain 7 §:n 1 momentin 9 kohdan muutos)

Luonnoksen 2. lakiehdotuksessa ehdotettaisiin muutettavaksi valtion virkamieslain 7 §:n 1 momentin 9 kohtaa siten, että valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetun lain (1226/2013) 5 §:ssä tarkoitetun palvelukeskuksen virka, johon kuuluu tieto- ja kyberturvallisuuteen olennaisesti vaikuttavia tehtäviä, voitaisiin nimittää vain Suomen kansalainen. Säännöskohtaisissa perusteluissa on kansalaisuusvaatimusta perusteltu, mutta säätämisyjärjestysperusteluissa ei ole arvioitu ehdotettua säännöstä lainkaan perustuslain kannalta. Perustuslain 125 §:n mukaan lailla voidaan säätää, että määrättyihin julkisiin virkoihin tai tehtäviin voidaan nimittää vain Suomen kansalainen. Perustuslain esitöiden mukaan sanonnalla "määrätty julkinen virka tai tehtävä" ilmaistaan periaate, jonka mukaan kansalaisuusvaatimuksia tulisi asettaa vain rajoitetusti ja perustellusta syystä (HE 1/1998 vp, s. 180). Esityksen säätämisyjärjestysperusteluissa tulisi tehdä selkoa asiaan liittyvästä perustuslakivaliokunnan käytännöstä (esim. PeVL 33/2017 vp, s. 2—3) ja esittää sääntelylle myös perustuslain valossa asianmukaiset perusteet.

Suurpää Johanna  
Oikeusministeriö

Koivu Virpi  
Oikeusministeriö